

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 8. Christi D. in ea liberalis magnificentia. Ex Veteri pleraque figuratè. Novo. Patribus & aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

Dedisti lætitiā in corde meo, à fructu frumenti, & vini. Pl. 4. 7. 8. Data est lætitia in corde nostro ab illo tempore, quò accepimus frumentum in Corpore, vinum in sanguine. Et certè in corde dedisti lætitiā: nam in aliis conviviis in extimis labiis lætitiā apparet; & risus mentem, & cor, subire non potest. S. Ambrosius hic.

Altaria tua Domine virtutum. Pl. 83. 4. Optaverat sanctus peregrinus domum cœlestem: sed interim, dum ejus possessio differtur, consolatur se, quòd velud idulum in terris invenit, Altaria nidelicet Domini sui. Nihil enim habemus in terris, quòd melius nobis repræsentet tabernaculum cœlestē, quàm sacrum Altare. Bellarminus hic.

Comede in lætitiā panem tuum, & bibe cum gaudio vinum tuum. Eccl. 9. 7. id est, sume Eucharistiā cum gaudio, quòd ex munda conscientia profluit. de Ponte in Cant. 1. Exhort. 15. §. 3.

Sub umbra illius. Cant. 2. 3. Quis vestrum nesciat? quòd sit fructus ejus dulcis: expulit enim à nobis amaritudinem mortis, & vitæ æternæ dulcedinem indidit. Ubi tempus venit hujusmodi fructus edendi, accipiens panem, & vinum, accipere, inquit, & comedite. S. Rupertus hic. Fructus dulcis gutturi tam corporis, quàm animæ, est Eucharistia, quā nos Christus pascit. Ita Aponius, Rupertus, Bernardus, Sylveira hic.

Fulcite me floribus. Cant. 2. 5. Hebr. *Fulcite me in lagenis*, aut *vasis viteris*: Scilicet continentibus optimum vinum lactificans cor. Nonne lagena, & vas vini, Sacramentum istud, quòd sub speciebus panis, & vini, institutum est? Imò ipsæ species sunt lagena vini: nam cum Corpore CHRISTI continent ipsum sanguinem intrā venas, tanquam vinum in suo vase. De Ponte hic Exh. 38. §. 1.

Deserviens uniuscujusque voluntati. Sap. 16. 21. Ut quòd pius quisque velit, id latè sapiat manna Eucharisticum: poenitentibus enim sapit veniam, timentibus gratiam, amantibus lætitiā, omnibus piè agentibus bona reliqua. Quàm dulces piè sumentibus lacrymæ! quàm dulces affectus inter amplexus! quàm dulces gemitus inter voces! Velloso in Judith 5. Parænet. 34.

Vincenti dabo manna calculum candidum. Apoc. 2. 17. Gemmam albam lucidam. Manna significat inenarrabilem felicitatis dulcedinem. Rich. à S. Viç. In reprehensione Episcopi duo Nicolaitarum mala tetigit Dominus: *edere, & fornicari*. Et utrumque vincenti promittitur in præmium manna absconditum, Eucharistia; juxta Rupertum, Bedam, Albertum M. Nam vincenti gulæ concupiscentiam datur reffectio spiritualis Eucharistiæ; in qua sunt omnes spirituales deliciae, & suavitates. Sylveira hic. Optimè manna hoc sunt consolationes spirituales: quæ quasi congrua merces à Deo datur vincenti tum delicias, tentationes, & concupiscentiis carnales; tum suum metum, &

pussillanimitatem, qualis erat hæc Episcopi Pargameni. Cornelius hic.

Ex Patribus.

Panis iste Angelorum - omnium exuperat dulcedinum voluptates. S. Cyprianus de Cœna Domini.

Dum in hac vita sumus, ut terra nobis cœlum fiat, facit hoc mysterium. S. Chrysof. hom. 24. in 1. Corinth.

Promissionis terra Christi Caro est, ac dulcibus divinæ gratiæ succis exuberans; cujus purissimò doctrinæ lacte alimur, & nutrimur. S. Gaudentius tr. de ordinatione sua.

Exhibuit se, ut tuæ sit peregrinationis comes, ignorantiae tuæ lux - de te lætetur, suis tecum deliciis perfruatur, quemadmodum testatur: *delicia mea, esse cum filiis hominum*. Non quidem ut suas à filiis hominum capter delicias; sed ut cum filiis hominum communiceet proprias. S. Laurentius Justin. de Eucharist.

O dulcis, & delectabilis cœna; dum Dilectus in mensa cordis suscipitur, dum amplexibus amoris adstringitur. Si enim delectatio est convenientis cum conveniente; quantam tibi putas delectationem adesse, quando Creator suæ conjungitur creaturæ ad similitudinem factæ; Pater pius amantissimæ filiæ, & sponsus dulcissimæ suæ sponsæ. S. Bonavent. serm. 84.

§. VIII.

In Eucharistia Christi Domini liberali magnificentia.

Ex Veteri.

Pleraq; figurat.

Des tibi Deus de rore calti, de pinguedine terra. Gen. 27. 28. Ros Christi Divinitas, pinguedo terræ Humanitas. Rorate cœli desuper. De Ponte in Cant. 1. Exh. 15. §. 3.

Manè videbitis gloriam Domini. Ex. 16. 7. *Et ecce gloria Domini apparuit.* v. 10. Quæ sit ejus gloria, indicat, v. 12. *Manè saturabimini panibus; sicutq; quòd ego sum Dominus Deus vestester.* Arcones in II. 3. Disc. 6.

Facies mensam de lignis Setim. Ex. 25. 23. *Et ipsi labio coronam interrasilem.* v. 25. Præcipitur Moyli facere candelabrum aureum, ut luceret in templo v. 31. Mandavit fieri altare Ex. 27. 1. Et tamen nec in candelabro, nec in altari, sed solum mensæ vult imponi coronam. Candelabrum figura miraculorum, & doctrinæ Christi; Sacrificia, & altare, Crucifixi, Ar panes in mensa, figura Eucharistiæ. Rupertus lib. 4. in Ex. quæ est hæc mensa, nisi mensa Corporis, & sanguinis Domini. Sylveira in Joan. 6.

Videns regina Saba - cibos mensæ ejus - non habebat ultra spiritum. 3. Reg. 10. 5. Regina Saba stupore affecta est, cum vidit cibos mensæ Salomonis: quid si vidisset hunc cibum mensæ

menſæ noſtri Salomonis? profeſſo non haberet ultra ſpiritum: cum in eo ipſe Salomon cum omni gloria ſua contineatur. de Ponte in Cant. 3. Exh. 37. §. 3.

Pulli aquila lambunt ſanguinem. Job 39. 30. Bene Chriſtus aquila comparatur propter ſanctiſſimum Communionem: lambunt Fideles ſanguinem de Calice. Aquila, licet ſit tantæ liberalitatis, quod eſcam ſuam communicet aliis avibus; non tamen propriam carnem, vel ſanguinem, corporis ſui communicat: quod utique Chriſtus facit. S. Bonaventura ſerm. 1. de Aſc. Dom.

Dominus regit me &c. Pf. 22. 1. Totus hic pſalmus ad laudes Eucharistiæ decantandus eſt totus; ut docent S. Ambroſ. l. 5. de Sac. c. 3. Theodoretus, Rupertus, Bellarminus, &c. Habet pro titulo: *in ſinem*; ſeu, ut alij vertunt, *triumphatori. Claritatem, quam dedisti mihi, dedi eis.* Joan. 17. 22. Sylveira in Joan. 16. 20. q. 15.

Vox Domini in magnificencia. Pf. 28. 4. quâ ſit magnificentiſſimum Sacramentum Eucharistiæ. de Ponte in Cant. 2. Exh. 8. §. 1. Idem explicat S. Vincentius Ferr. Dom. Oculi. ſerm. 1.

Dominus in Sion magnus, & excelsus super omnes populos. Pf. 98. 2. Nam in monte Sion perfectiſſima myſteria, nimirum ſui Corporis, & ſanguinis: & inde contriti ſunt omnes, qui diſ dicebantur. Heſichius hic.

Conſiteantur Domino miſericordia ejus: quia ſalvavit animam inanem, & animam eſerientem ſalvavit bonis. Pf. 106. 8. 9. Alpeſcit hujus Mundi creationem vates regius, & ad DEum pro tanto opere laudandum convocat omnes creaturas: *Benedicite Domino omnia opera ejus.* Pf. 102. 22. Ibidem pro Incarnatione: *Benedicite Domino omnes angeli ejus.* v. 20. Sed cum ad Eucharistiâ vertit Sermone; ad celebrandum tantum opus, ipſam DEI Miſericordiam invitat: *Conſiteantur Domino Miſericordia ejus.* In aliis Dei operibus creaturæ aliquid valent dicere: at Eucharisticum Sacramentum tam ſublime, & mirabile eſt; ut non jam creaturæ, ſed ſola DEI Miſericordia, quæ ſui amoris tam excellens invenit Sacramentum, illud poterit explicare. Sylveira in Joan. 6. q. 4.

Memoriam fecit mirabilia ſuorum. Pf. 110. 4. In præparatione, & diſpoſitione, & ordinatione, iſtius benedicti Panis, ſcilicet Sacramenti Eucharistiæ, DEus tot, & tanta mirabilia incluſit; quod in ipſo videtur quaſi omnium mirabilem, quæ ab initio Mundi fecit, memoriam renovâſſe. S. Thom. Aqu. Opus. 20. de Euch. c. 1.

Oleum effuſum nomen tuum. Cant. 1. 2. Si à me quæras, quod eſt nomen Chriſti contentum in Eucharistiâ? aptè reſponderem: *Oleum effuſum nomen ejus*: quia inſignia olei ibi liberaliter exercet. Hic verus eſt Samaritanus oleo medicinali vulnera animæ curans. Nutrit animam, ut in bono proficiat: à fructu frumenti &c. Pf. 4. 8. & Pf. 103. 15. Ungit

tanquam pugiles: impinguaſti caput meum &c. Pf. 22. 5. Mos erat antiquis, in conviviis capita convivarum oleo, ſeu unguento pretioſo, ungere in ſignum amoris, & lætitiæ. *Oleo caput meum non unxiſti.* Luc. 7. 46. de Ponte in Cant. 1. Exhort. 3. §. 1.

Introduxit me Rex in cellaria ſua. Cant. 1. 4. Et v. 11. *dum eſſet Rex in accubitu ſuo.* Et: *introduxit me Rex in cellam vinariam.* Cant. 2. 4. Cur potius in his, quam in aliis, Regem dicit? Hic cogitabat Chriſtum in Eucharistiâ, juxta S. Ambroſium lib. 5. de Sacram. S. Gregorium Nyſſ. hom. 4. Philonem Carpath. &c. Sylveira in Joan. 6. q. 6.

Videte - Regem Salomonem in diademate. Cant. 3. 11. Anima pia Chriſtum in Eucharistiâ diademate, id eſt, ſpeciebus panis, coronatum intuetur, ſuſcipit, ſibiſque unit, & deſponſat. In Eucharistiâ enim celebratur CHRISTI, & animæ, nuptiale convivium, ait Theodoretus, & Aponius. Cornelius hic.

Pone menſam, contemplare in ſpecula comedentes, & bibentes. Surgite principes. If. 21. 5. Dicitur per eum (Prophetam) ad omnes Credentes; ut comedentes, & bibentes, Corpus, & Sanguinem Domini vertantur in Principes Eccleſiæ. S. Hieron. hic.

Erubeſcet luna, & confundetur ſol: cum regnaverit Dominus. If. 24. 23. Nimirum propter beneficia, quæ nobis in Eucharistiâ confert, plura, & majora, quam ſol, & luna. Incert. Auth.

Comedite bonum &c. If. 55. 2. Panis Eucharistiæ antonomatiſtice dicitur bonus, ſive bonum. Hugo Card. in Pf. 21.

Quid bonum ejus eſt? & quid pulchrum ejus? niſi frumentum electorum, & vinum germinans virgines? Zachar. 9. 17. Planè ad literam frumentum hoc, & vinum, Eucharistiâ. Dicitur Bonum, & Bonitas Chriſti: quia ſummâ bonitate ſummum Bonum, ſcilicet ſeipſum, quantus, quantus eſt; totam Divinitatem, & Humanitatem, nobis communicat, Cornelius hic.

Ex Novo.

Accipit Jeſus panem. Matth. 26. 26. Qui prudentior eſt, quærat à quo accipiens? Deo dante accipit; & dat eis, qui digni ſunt accipere Panem. Origenes hom. 35. in Matth. *Omnia dedit ei Pater in manus*, ut nobis communicaret: *de plenitudine ejus accepimus omnes.* Dona DEI non ſiſtunt in uno, ſed ad plures derivantur. Nota: *manus* dicit in plurali, non manum, vel digitos: declarans magnificentiſſimam ſuam in Eucharistiâ liberalitatem. Sylveira hic p. 13.

Venit homo quidam dives ab Arimathæa. Matth. 27. 57. Verè dives Joſeph: utramque enim ſubſtantiam à Pilato dono acceperat: verè dives; ſiquidem margaritam illam, quæ omnem pretii æſtimationem excedit, ſecum aſportare promeruerat. - Quomodo is dives non dicitur qui

qui Mundi vitam, & salutem, adeptus fuerat? Quomodo Joseph verè dives non erat, qui illum dono acceperat, qui omnes nutrit, omniumque absolutò imperiò dominatur? S. Epiphanius orat. de Dom. Sepult. apud Baezam t. 1. l. 1. c. 3.

Cœnaculum magnum stratum. Luc. 22. Mirabile est, Dominum JESUM in stabulo voluisse nasci, & in præsepio reclinari, & in monte Calvariae, locò scilicet infimò, in cruce mori, & in angustò sepulchro sepeliri; ac denique, dum vixit, dicebat: *vulpes foveas habent.* &c. Matth. 22. 12. Cœnam verò magnam Eucharistiae in cœnaculo grandi strato apparare. In quo singularem magnificentiam, quâ erga homines utebatur, voluit ostendere. Diez Dom. 2. Pent. Conc. 2.

Et manifestavit gloriam suam. Joan. 2. 11. Cur dicitur hic manifestasse gloriam suam? quia hoc miraculum CHRISTI Eucharistiam adumbravit: in ea enim mirabilia potentiae, & gloriae suae eis apparent, dum nobis summe beneficit. Sylveira hic q. 33.

Non Moyses dat vobis panem de caelo, sed Pater meus dat. Joan. 6. 32. Dicendum videtur, non Moyses dedit, sed Pater dat. Cur ita? Illa opera munificentiae sunt digna DEO, quae non finiuntur tempore, sed quotidie continuantur. Baeza t. 3. lib. 14. c. 10. §. 8.

Caro mea verè est cibus. Joan. 6. 56. Cur non meminit quoque animae, & Divinitatis suae? In hoc Sacramento, ut docet Concilium Tridentinum Sess. 13. cap. 3. sub specie panis continetur Corpus Christi ex vi verborum; sanguis verò, anima, & Divinitas, ac tota Trinitas, per concomitantiam. Solùm de Corpore, & sanguine, facit mentionem tantquam magnificus princeps in suis donis; in quibus minora solet publicare, majora tacere. Sylveira hic q. 27.

Dominus JESUS, in qua nocte tradebatur, accepit panem. 1. Cor. 11. 23. Paulus, qui millies JESUM nominat, contentus hoc sacrum nomen exprimere sine aliò titulò; ubi ad cœleste convivium accedit, statim ait, *Dominus JESUS.* Cur modò præcipuè dicitur *Dominus JESUS*? Sic regius apparet in convivio, ut nequeat sine honore compelliari. Baeza t. 3. l. 14. c. 10. §. 25.

Ex Patribus, & aliis.

Hic sanguis facit, ut imago in nobis regia floreat: hic sanguis pulchritudinem, atque nobilitatem animae, quam semper irrigat, & nutrit, languescere non sinit. S. Chrysost. hom. 45. in Joan.

Quis melior thesaurus in corde hominis esse potest, quam Corpus Domini nostri JESU CHRISTI, humili devotione susceptum? S. Bernardinus Sen. serm. 54. de Cœna Dom.

Hic est ultimus, & supremus gradus largitatis divinae. Nam primus est, quò largi-

Polyanth. Sacr. Tom. I.

tur sua: *omnia subiecisti sub pedibus ejus:* Secundus gradus, quò largitur suos, id est, Angelos: tertius, quò largitur se nobis. Idem t. 2. serm. 54.

Non unum aliquod invenitur vocabulum, quò tantum Sacramentum dignè valeat appellare; nisi quòd Græcè dicitur *Eucharistia*, quòd exponitur, *Bona gratia.* Innocent. III. de Sacr. alt. myst.

O felices nuptiae, ubi omnes convivantur Reges! ubi ferculum mensae impositum est omne bonum: & ubi Minister est summum bonum. Et propterea dicitur Apoc. 19. 9. qui ad cœnam nuptiarum agni vocati sunt. S. Bonaventura serm. 32. Dom. 2. Epiph.

Ad instructionem hujus convivii quasi omnes cataractae cœli aperiuntur. Quis Fidelium dubitet, inquit Gregorius, in ipsa immolationis hora cœlos aperiri, & imis cœlestia jungi? *Rorate cœli desuper!* Il. 45. 8. Hodie mellisui facti sunt cœli, canit Ecclesia. Joan. Gerson tr. 9. sup. Magnif.

Quærit Algerus lib. 3. de Sacr. cap. 4. cur CHRISTUS Eucharistiam instituerit sub humilibus speciebus? Resp. in Sacramentalibus speciebus non quæsit dignitatem, sed aptitudinem. Ut omnes tantò beneficio gaudeant, ut vitæ panis cunctorum usus, & elui, sit expositus; sub rerum nec magnarum, nec pretiosarum, sed passim obviarum, & quæ parvò haberi possunt, speciebus instituit. Majorem enim rationem utilitatis nostræ, quàm propriæ majestatis, habuit. Didac. Niss. ser. 6. Dom. 3. Quadrag. §. 5.

§. IX.

Eucharistia est victoriosa, confortat.

Ex Veteri.

Pleraq; figuratè.

Manè quoq; ros jacuit per circuitum castrorum. Ex. 16. 13. Quia piè militantibus vires addit cibus Eucharisticus. Velloso in Judith 5. Paræn. 32.

In hoc scietis, quòd Dominus DEUS disperdet in conspectu vestro Chananeum &c. Jos. 3. 10. Ecce arca fœderis Domini omnis terra antecedit vos per Jordanem. v. 11. *Parastis in conspectu meo mensam adversus omnes, qui tribulant me.* Pl. 22. 5. Qui sunt isti, qui nos tribulant? suggestiones inimici, exagitationes, cupiditates, delectationes, sæculi honores. Isti tribulant: quia hujusmodi, qui ita vivunt, tribulationes carnis habent. Sed veniunt ad mensam Potentis; & ex mensa præparata proficiunt contra eos, qui tribulant eos. Naxera hic. §. 19.

Jericho clausa erat, atq; munita timore filiorum Israel. Jos. 6. 1. Quæ causa timoris Jerichuntinis? textus indicat: *fecerunt Phasè quartâ decimâ die mensis.* Jos. 5. 10. Glossa moralis: per Phasè figuratum fuit Sacrificium Eucharistiae. En terroris causa, Eucharistiae umbra. Idem hic §. 5.

Yyy

Ecc